

Sak 2006/849

KONKURRANSEGRUNNLAG

KONKURRANSE MED FORHANDLING

FORSKNINGSBASERT EVALUERING AV REFORMEN I
GRUNNOPPLÆRINGEN – KUNNSKAPSLØFTET

- Vedlegg 1: Avtaleutkast**
- Vedlegg 2: Oversikt over prekvalifiserte deltakere**
- Vedlegg 3: Mal for budsjettoppsett**
- Vedlegg 4: Referanser til bakgrunnsdokumenter**

Innhold

1 OPPDRAGET	3
1.1 Oppdragsgiver	3
1.2 Utsendelse av konkurransegrunnlag	3
1.3 Oppdragets omfang	3
1.4 Kontraktsbestemmelser	4
1.5 Kunngjøring	4
1.6 Tilleggsopplysninger – Oppdragsgivers kontaktperson	4
1.7 Planlagt prosess for avgjørelse av konkurransen	4
2 ALMINNELIGE REGLER FOR GJENNOMFØRINGEN AV KONKURRANSEN	4
2.1 Regler for konkurransen	4
3 KRAVSPESIFIKASJON	5
3.1 Reformens bakgrunn og formål	5
3.2 Evalueringsoppdraget	7
3.3 Delene i evalueringen	10
4 KRITERIER FOR VALG AV LEVERANDØR – tildelingskriterier	19
5 KRAV TIL TILBUDETS UTFORMING OG LEVERING	20
5.1 Innlevering	20
5.2 Tilbudsfrist	20
5.3 Vedståelsesfrist	20
5.4 Forbehold	20
5.5 Endre og tilbakekalle tilbud	20
5.6 Tilbudets utforming	20
6 AVGJØRELSE AV KONKURRANSEN	21

1 OPPDRAGET

1.1 Oppdragsgiver

Utdanningsdirektoratet – direktoratet for utvikling av grunnskole og videregående opplæring – ble etablert 15. juni 2004. Etableringen av Utdanningsdirektoratet er et ledd i å forbedre den statlige utdanningsadministrasjonen og inngår i en samlet strategi for kvalitetsutviklingen i grunnopplæringen. For mer informasjon, se Utdanningsdirektoratets nettside: www.utdanningsdirektoratet.no

Utdanningsdirektoratet har fått i oppdrag fra Kunnskapsdepartementet å sette i gang en evaluering av reformen i grunnopplæringen – Kunnskapsløftet.

Det er etablert et eksternt programstyre for evalueringen. Programstyret er det øverste beslutningsorganet for evalueringen av Kunnskapsløftet, og har det overordnede strategiske ansvaret for evalueringsprogrammet.

Det er oppnevnt en referansegruppe for evalueringen. I referansegruppen vil skoleeiere, Sametinget, partene i arbeidslivet og organisasjonene drøfte evalueringen av Kunnskapsløftet. Referansegruppen får anledning til å drøfte og uttale seg om saker før de behandles i programstyret. Referansegruppen skal blant annet bidra til å formidle resultatene fra evalueringen til utdanningssektoren. For mer informasjon om programstyret og referansegruppen se:

http://www.utdanningsdirektoratet.no/templates/udir/TM_Artikkel.aspx?id=1634

1.2 Utsendelse av konkurransegrunnlag

Kun tilbydere som er blitt kvalifisert for denne konkurranse, jf. vårt kvalifikasjonsgrunnlag utlyst på DOFFIN 13.03.06 og TED-basen 17.03.06, får dette konkurransegrunnlaget med invitasjon til å delta i den videre konkurransen.

Det er mulig for forskningsmiljøene som er prekvalifisert, å gå sammen om å levere tilbud på ulike deler av evalueringsoppdraget. Informasjon om hvilke forskningsmiljøer som er prekvalifisert, ligger som vedlegg 2.

1.3 Oppdragets omfang

Det skal gjennomføres en forskningsbasert evaluering av reformen i grunnopplæringen – Kunnskapsløftet. Evalueringen skal blant annet belyse og dokumentere i hvilken grad utfordringene for grunnopplæringen og intensjonene med reformen slik den legges fram i St.meld. 30 (2003-2004) *Kultur for læring*, følges opp og gir resultater i praksis. En mer utfyllende beskrivelse av oppdraget finnes pkt 3 Kravspesifikasjon.

Evalueringen skal utføres i tidsrommet høsten 2006 – våren 2011. Oppdraget er lyst ut for hele perioden, men på enkelte deler vil det være kortere frister for ferdigstillelse. Fristene er spesifisert under hver av delene i punkt 3.3. Total kostnadsramme vil ligge mellom 50 og 70 millioner inkl. mva. Oppdraget er delt i tre hoveddeler. Kostnadsmessig vil de ulike delene ha litt ulik ramme. Del I vil anslagsvis ligge mellom 25 og 35 millioner, del II vil ligge mellom 20 og 30 millioner og del III vil ligge mellom 3 og 5 millioner kroner.

Utdanningsdirektoratet tar forbehold om politiske beslutninger som medfører endring i oppdragets omfang. Programstyret for evalueringen tar forbehold om at deler av oppdraget

kan lyses ut på nytt dersom det er deler som ikke blir dekket gjennom tilbudene, eller dersom tilbudene som leveres, ikke har tilfredsstillende kvalitet. Det er også mulighet for at det blir lyst ut nye oppdrag i evalueringsperioden, dersom programstyret vurderer at dette er nødvendig for å ivareta helheten i evalueringsprogrammet.

1.4 Kontraksbestemmelser

Avtaleforholdet reguleres av vedlagte avtaleformular, jf. Vedlegg 1

Tilbyderen skal gjøre oppdragsgiveren oppmerksom på eventuelle forhold som ikke er tatt med i denne spesifikasjonen, når dette kan ha innvirkning på den praktiske gjennomføringen av avtalen.

1.5 Kunngjøring

Anskaffelsen er kunngjort i DOFFIN-basen den 13.03.06, samt i Ted-basen 17.03.06.

1.6 Tilleggsopplysninger – Oppdragsgivers kontaktperson

Dersom tilbyderen finner at konkurransegrunnlaget ikke gir tilstrekkelig veiledning, kan man skriftlig be om tilleggsopplysninger hos seniorrådgiver Annette Qvam, e-post: annette.qvam@utdanningsdirektoratet.no. Eventuelle henvendelser om tilleggsopplysninger skal sendes innen 26.06.06.

Oppdragsgiveren forbeholder seg retten til å foreta endringer av konkurransegrunnlaget som ikke er av vesentlig karakter innen rimelig tid før tilbudsfristens utløp. Slike justeringer vil bli meddelt alle som har mottatt konkurransegrunnlaget. Opplysningene som oppdragsgiveren gir på forespørsel fra én tilbyder, vil umiddelbart også bli gitt til alle de øvrige.

1.7 Planlagt prosess for avgjørelse av konkurransen

Tilbydere vil bli invitert til forhandlingsmøter. Det tas sikte på at forhandlingene om oppdraget skal finne sted i uke 39 - 42 med innstilling i løpet av uke 45.

2 ALMINNELIGE REGLER FOR GJENNOMFØRINGEN AV KONKURRANSEN

2.1 Regler for konkurransen

Anskaffelsen er omfattet av Lov om offentlige anskaffelser av 16. juli 1999 nr. 69 og forskriften om offentlige anskaffelser av 15. juni 2001 (FOA), senere regulert 09.09.05. Denne konkurransen følger del I og II. Konkurransen er gjort kjent gjennom DOFFIN-databasen og Ted-basen.

Denne anskaffelsen følger prosedyren konkurranse med forhandling, jf. § 4.2 punkt d i forskrift for offentlige anskaffelser. Dette er en anskaffelsesprosedyre som innebærer at kun kvalifiserte leverandører blir invitert til å levere tilbud.

3 KRAVSPESIFIKASJON

3.1 Reformens bakgrunn og formål

3.1.1 Bakgrunn

De siste årene har det vært stor oppmerksomhet knyttet til kvaliteten i grunnopplæringen i Norge. Status på en rekke områder innen grunnopplæringen er dokumentert gjennom større internasjonale undersøkelser som Norge deltar i, forskningsrapporter fra evalueringene av Reform 97, Reform 97 Samisk, Reform 94 Samisk og Reform 94, fra evaluering av en rekke prosjekter og fra Kvalitetsutvalgets utredning ”I første rekke. Forsterket kvalitet i en grunnopplæring for alle” NOU 2003:16. Dette danner bakgrunn for Stortingsmelding nr 30 (2003-2004) *Kultur for læring*. Meldingen konkluderer med at grunnopplæringen i Norge er god på mange områder og nevner blant annet gode materielle forutsetninger, trivsel, og at det store flertallet av elevene oppnår tilfredsstillende læringsutbytte. Samtidig beskriver og drøfter meldingen en del områder som framstår som mangelfulle, og som krever økt innsats. Meldingen peker særlig på utfordringer i forhold til læringsmiljø og læringsstrategier, svakt læringsutbytte i grunnleggende ferdigheter og store forskjeller som følge av sosial bakgrunn, det er for lav gjennomføringsgrad i videregående opplæring, for svak kultur for læring, og opplæringen er i for liten grad tilpasset den enkelte elev og lærling. Utfordringer er også knyttet til strategier for styring og ressursforvaltning i grunnopplæringen. Stortingsmeldingen setter dette i sammenheng med blant annet mangelfull kompetanse blant ledere og lærere i grunnopplæringen, utydelige læringsmål, for liten vekt på læring i skolen og manglende fokus på resultater. Meldingen understreker at en viktig utfordring framover er å skape en likeverdig skole for alle. Det foreslås en rekke tiltak som skal bidra til å videreutvikle grunnopplæringens evne til å ivareta den enkelte elev innenfor fellesskapets ramme. Tiltakene utgjør grunnlaget for utformingen av innholdet i Kunnskapsløftet.

Stortingsmeldingen ble behandlet i Stortinget 17. juni 2004, jf. Innst. S. nr. 268 (2003-2004). I all hovedsak fikk forslagene tilslutning i Stortinget. Ny regjering ble konstituert høsten 2005. Den nye regjeringen har i all hovedsak sluttet seg til Kunnskapsløftet, men ønsker å justere reformen på enkelte punkter. Justeringene vil bl.a. komme til uttrykk i en ny del 2 i læreplanverket om prinsipper for opplæringen.

3.1.2 Målet med reformen

Målet beskrives i rundskriv F -13/04:

”Målet med reformen er at det beste i grunnopplæringen i Norge ivaretas og utvikles videre - slik at elever og lærlinger settes bedre i stand til å møte kunnskapsamfunnets utfordringer. Visjonen er å skape en bedre kultur for læring for et felles kunnskapsløft. Målene det skal arbeides mot, skal bli tydeligere. Elevene og lærlingenes grunnleggende ferdigheter skal styrkes. Samtidig ligger skolens sentrale rolle som formidler av verdier, allmenndannelse og kultur fast. Skolen møter et stadig større mangfold av elever og foresatte. Alle elever og lærlinger har krav på tilpasset opplæring og differensiert opplæring ut fra deres egne forutsetninger og behov. En skole basert på likeverd forutsetter at alle elever og lærlinger får de samme muligheter til å utvikle seg.”

3.1.3 Forutsetninger og tiltak

Kunnskapsløftet har som intensjon å forbedre grunnopplæringen ved hjelp av følgende tiltak:

1. Nye læreplaner for hele grunnopplæringen (Læreplanverket for Kunnskapsløftet 2006 og læreplanverket for Kunnskapsløftet 2006 - samisk)

Læreplaner for fag i grunnskolen og de gjennomgående fagene i grunnskolen og videregående opplæring er fastsatt av Kunnskapsdepartementet. Læreplaner for felles programfag for Vg1 i yrkesfaglige utdanningsprogrammer, felles programfag og valgfrie programfag i studieforbereende utdanningsprogram og læreplaner for utdanningsprogram for idrettsfag er fastsatt av Utdanningsdirektoratet. Øvrige læreplaner for videregående opplæring er under bearbeidelse. Læreplanens generelle del beholdes. I tillegg innføres en del 2 av læreplanen som beskriver prinsipper for opplæringen. Denne delen inneholder blant annet læringsplakaten som fastsetter 11 konkrete kvalitetskrav for grunnopplæringen (12 konkrete kvalitetskrav i den samiske læringsplakaten). Denne delen presiserer at sosial og kulturell kompetanse og motivasjon for læring og læringsstrategier skal være sentrale prinsipper i hele grunnopplæringen¹.

De nye læreplanene kjennetegnes ved at de skal:

- angi tydelige kompetansemål for hva elevene/lærlingene skal kunne mestre etter opplæring på ulike trinn
- være mindre omfattende, og sentrale sider ved innholdet skal prioriteres og gis større oppmerksomhet
- vektlegge grunnleggende ferdigheter innen lesing, skriving, muntlig uttrykksevne, regning og bruk av digitale verktøy i alle læreplaner på fagenes premisser
- gi lokal frihet når det gjelder avgjørelser om organisering, metoder og arbeidsmåter
- synliggjøre progresjon og sammenheng mellom grunnskole og videregående opplæring, og læreplaner for fag skal være gjennomgående i hele grunnopplæringen der dette er mulig

2. Nye fag

- fra og med 8. årstrinn skal elevene ha 2. fremmedspråk eller språklig fordypning (engelsk, norsk eller samisk)
- programfag til valg på ungdomstrinnet
- (enkelte) nye valgfrie programfag (VPF) i studieforbereende utdanningsprogram
- innføring av prosjekt til fordypning (PF) i yrkesforberedende utdanningsprogrammer
- teknologi og design innføres som tverrfaglig emne på barne- og ungdomstrinnet i tre fag: kunst og håndverk, naturfag og matematikk

3. Utvidelse av timetall samtidig som det blir gitt økt mulighet for å beslutte lokalt hvordan organiseringen skal foregå:

- ny fag- og timefordeling for barne- og ungdomstrinnet
- 60 minutters enheter/timer
- mulighet til å omdisponere inntil 25 prosent av timene som er fastsatt i det enkelte fag etter gjeldende retningslinjer

¹ Det tas forbehold om endringer i denne delen fordi den fortsatt er ute på høring når dette konkurransegrunnlaget ferdigstilles

- med virkning fra 1. august 2003 ble det gjort endringer i opplæringslovens kapittel 8, der blant annet bestemmelsen om klasser og klassesdelingstall ble opphevet

4. Strukturendringer

- ny tilbudsstruktur i videregående opplæring, strukturen endres fra 15 studieretninger til 12 utdanningsprogrammer.
- programområdene i yrkesfaglige utdanningsprogram deles inn i fellesfag, felles programfag og prosjekt til fordypning
- programområdene i studiespesialiserende utdanningsprogram deles inn i fellesfag, felles programfag og valgfrie programfag
- justeringer i krav til fordypning innenfor programområdene
- utdanningsprogram for studiespesialisering med fire programområder
- økt mulighet til valg av programfag på tvers av studieforberedende program
- endret organisering av rådgivningstjenesten og partnerskap for karriereveiledning
- partssamarbeidet i fagopplæringen fornyes
- kravene til generell studiekompetanse er endret
- rett til videregående opplæring til og med 24 år

5. Vurdering

- endringer i avgangsprøven og eksamen
- orden og atferd skal vurderes hver for seg og atskilt fra elevenes og lærlingenes kompetanse i fag

6. Ansvarsdeling mellom forvaltningsnivåene

Kunnskapsløftet bygger på at skoleeieren får et klarere ansvar for kvaliteten i grunnopplæringen. Samtidig skal de ulike forvaltningsnivåene på ulikt vis bidra i dette arbeidet. Fylkeskommunen har ansvar for opplæringen som foregår i bedrift, uten å ha samme styringsmulighet som eierrollen gir i skolen. Forvalterrollen for fag- og yrkesopplæringen krever samarbeid og oppgavedeling med en stor bredde av lærebedrifter og andre selvstendige aktører i arbeidslivet. En slik rollefordeling har konsekvenser for gjennomføring av reformen.

7. Kompetanseutvikling

Det er utformet en kompetanseutviklingsstrategi som har formulert et felles grunnlag for den kompetansehevingen som skal gjennomføres i grunnopplæringen i perioden 2005 – 2008. Strategien definerer mål, målgrupper og prioriterte satsingsområder for kompetanseutviklingen og er et grunnlag for å utvikle lokale planer. Det er satt i gang en evaluering av strategien som foretas av Fafo, Institutt for arbeidslivs- og velferdsforskning og sluttrapport fra denne evalueringen vil komme våren 2009. Forskerne som gjennomfører denne evalueringen, vil delta i forskernettverket som etableres rundt evalueringen av Kunnskapsløftet.

3.2 Evalueringsoppdraget

3.2.1 Formål

Formålet med evalueringen er å belyse og dokumentere i hvilken grad utfordringene for grunnopplæringen og intensjonene med reformen slik de legges fram i St.meld. 30 (2003-2004) *Kultur for læring*, Innst. S. nr. 268 (2003-2004) *om Kultur for læring og rundskriv F-*

13/04, følges opp og gir resultater i praksis. Evalueringen skal imøtekomme behovet for veldokumentert kunnskap om hvordan strategiene og virkemidlene i reformen gjennomføres, hvilke endringer som skjer i læringskultur, organisering og arbeidsformer, og hvilke effekter som kommer ut av reformen både i forhold til læringsutbytte og gjennomføringsgrad.

3.2.2 Om oppdraget

Det skal leveres tilbud på oppdrag om å gjennomføre en forskningsbasert evaluering av Kunnskapsløftet. Evalueringen skal omfatte en systematisk vurdering av reformen med hensyn til planer, mål, gjennomføring og resultater. Evalueringen må avdekke sammenhengen mellom innsats, prosess og resultat ut fra de ulike virkemidlene i reformen. Evalueringen skal belyse i hvor stor grad reformens mål og virkemidler er styrende for virksomheten i skoler og lærebedrifter. Evalueringen skal også vurdere graden av måloppnåelse og effektivitet. Evalueringen skal starte opp som en følgeevaluering samtidig som reformen starter opp høsten 2006.

Evalueringen vil ha flere målgrupper som mottaker av resultatene fra evalueringen. Resultatene vil være et viktig grunnlag for både sentrale, regionale og lokale myndigheter når de skal fatte beslutninger om videreutvikling av grunnopplæringen. Andre viktige målgrupper vil være skoleledere, lærere, elever og foreldre.

3.2.3 Krav til evalueringsoppdragene

Det settes følgende krav som må være synlig i prosjektbeskrivelsen for evalueringsoppdragene:

Krav til forskningsmetodikk og samarbeid

- Det skal brukes etterprøvbare og anerkjente forsknings- og evalueringmetoder. Problemstillingene i evalueringen kan bli belyst gjennom ulike typer kvalitative og kvantitative forskningsmetoder. Prosjektbeskrivelsen skal redegjøre for hvilke forskningsmetoder som man ønsker å benytte, og gi en kort begrunnelse for dette.
- Det skal være en samordning av kvantitative spørreundersøkelser i evalueringperioden. Bakgrunnen for dette er ønsket om å sikre helhet og sammenheng i evalueringen samtidig som dette vil minske belastningen for de som skal delta i spørreundersøkelsene. Det skal derfor gjennomføres to felles kvantitative spørreundersøkelser i evalueringen. Gjennomføringen av disse spørreundersøkelsene er definert som et eget oppdrag (se del III, punkt 3.3). De forskningsmiljøene som får oppdrag på del I og del II, og som ønsker surveydata på sine områder, skal ikke gjennomføre egne undersøkelser, men koble spørsmål inn i spørreundersøkelsene der dette er relevant, og delta i analysene av data fra undersøkelsene. Den første undersøkelsen skal gjennomføres høsten 2007, og den andre undersøkelsen skal gjennomføres høsten 2010.
- Når det gjelder andre typer datainnhenting, skal det også være en samordning slik at det ikke er skoler eller regioner som blir overbelastet i undersøkelsen.
- Det skal være et tverrfaglig samarbeid om evalueringen. Forskerne som skal gjennomføre evalueringen, forplikter seg til å samarbeide på tvers av forskningsmiljøene. Det etableres et forskerforum som skal ha samlinger hvert halvår, der det vil bli lagt opp til drøftinger av datainnsamling, analyser, foreløpige resultater, osv.

- Tilbudet må vise hvordan prosjektet plasserer seg i forhold til og koordineres med annen relevant forskning på området. I tillegg til evalueringen av Kunnskapsløftet vil det pågå to programmer i regi av Forskningsrådet i perioden (FoU i lærerutdanningen og KUL-programmet (<http://www.forskningsradet.no/>)). I tillegg vil det pågå flere evalueringer av ulike strategiplaner og andre utviklingsprosjekter i regi av Utdanningsdirektoratet (http://www.utdanningsdirektoratet.no/templates/udir/TM_Tema.aspx?id=983), og det pågår også et stort Skoleutviklingsprogram i regi av Utdanningsdirektoratet (http://www.utdanningsdirektoratet.no/templates/udir/TM_Tema.aspx?id=983). Søknaden må redegjøre for eventuelt samarbeid med prosjekter som skjer i regi av disse programmene, og eventuelt andre forskningsprogram.
- Der det er relevant, bør evalueringen ha et internasjonalt, komparativt perspektiv der internasjonale utviklingstrekk drøftes. Der det er aktuelt, skal det framgå av prosjektbeskrivelsen på hvilken måte denne analysen skal foregå.

Krav til elev- og lærlinggrupper, virksomheter, driftsenheter og forvaltningsnivåer som skal inkluderes i evalueringen:

- Det presiseres at Kunnskapsløftet omfatter hele elev- og lærlinggruppen i norsk grunnopplæring. Evalueringsoppdragene skal også inkludere elever og lærlinger med spesialundervisning etter enkeltvedtak, elever- og lærlinger med minoritetsbakgrunn, samiske elever og lærlinger og voksne elever i grunnopplæringen. Prosjektbeskrivelsen må vise på hvilken måte elev- og lærlingegruppene inkluderes. Dersom det legges opp til forskningsdesign der det er spesielle elev- og lærlingegrupper som ikke inngår, skal dette beskrives og begrunnes i prosjektbeskrivelsen. Der det er relevant, skal analysene i evalueringen belyse mulige bakgrunnsfaktorer som kjønn, sosial bakgrunn, geografi og minoritetsbakgrunn.
- Evalueringen som helhet skal omfatte alle virksomheter, driftsenheter og forvaltningsnivåer som berøres av reformen: Kunnskapsdepartementet, Sametinget, Utdanningsdirektoratet, Samarbeidsrådet for fag- og yrkesopplæring (SRY), Fylkesmannen, fylkeskommunene, kommunene, skoler, lærebedrifter og bedrifter som er del av et opplæringskontor eller en opplæringsring. Dersom det legges opp til delprosjekter der bare utvalgte virksomheter, driftsenheter og forvaltningsnivåer inngår, skal dette beskrives og begrunnes i prosjektbeskrivelsen.

Krav til rapportering og fremdrift:

- Det skal rapporteres kort om fremdrift og økonomi i en statusrapport innen 01.11 hvert år i evalueringsperioden.
- Det skal utvikles delrapporter med foreløpige resultater fra evalueringen av de ulike delene. Tidspunktet for når disse delrapportene skal foreligge, vil variere, og det er derfor spesifisert under hvert delpunkt (se 3.3). Forskningsmiljøet skal legge fram forskningsresultatene for programstyret og referansegruppen som er opprettet for evalueringen.
- Delrapporter og sluttapportene trykkes i forskningsmiljøenes egne skriftserier. Rapporter skal overleveres både i trykt (50 eks.) og elektronisk utgave (PDF-fil). Det skal etableres en egen hjemmeside for evalueringen på Utdanningsdirektoratets nettsted. Alle rapporter som kommer i forbindelse med evalueringen, skal legges ut her sammen med annen relevant informasjon fra evalueringen.

- Sluttrapportene skal leveres innen 01.04.11. På enkelte delområder i evalueringen vil det være en tidligere avslutningsdato. Dette spesifiseres under hvert enkelt del.
- Rapportene som utformes, skal ha en kort oppsummering av hovedkonklusjonene i rapporten. Oppsummeringen skal foreligge både på norsk og på engelsk. Utdanningsdirektoratet sørger for at disse oppsummeringene blir oversatt til samisk.
- Det skal redegjøres for om delrapportene og sluttrapportene kan utformes på nynorsk.
- De som gjennomfører evalueringen, forplikter seg til å bidra på konferanser og arrangementer som skjer i regi av evalueringsprogrammet.

3.3 Delene i evalueringen

Kunnskapsdepartementet har i sitt oppdrag til Utdanningsdirektoratet presisert at evalueringen skal omfatte både en prosessevaluering og en effektevaluering av hele reformen. Hele reformforløpet skal evalueres og det skal suksessivt presenteres delresultater. Evalueringsoppdraget er derfor innholdsmessig delt inn i tre hoveddeler som igjen er delt opp i underdeler. Denne måten å strukturere oppdraget på er valgt av programstyret for å skape oversikt og helhet i evalueringen. De ulike delene i evalueringen henger tett sammen, og det vil derfor være behov for gode samarbeidsrelasjoner mellom de som deltar i evalueringen.

Hoveddelene i evalueringen er:

Del I: Implementeringen av Kunnskapsløftet

Del II: Effekter av Kunnskapsløftet på elevenes og lærlingenes læring

Del I vil primært belyse forhold som går på prosess, og del II vil belyse forhold som går på effekt.

I tillegg lyses det ut et oppdrag om å gjennomføre to spørreundersøkelser som inngår i evalueringen. Denne delen får betegnelsen:

Del III Gjennomføring av to kvantitative spørreundersøkelser i perioden.

Bakgrunnen for å skille dette ut som et eget oppdrag er et ønske om å se helhet og sammenheng mellom de ulike temaene og problemstillingene i evalueringen, samtidig som man minsker belastningen for miljøene som skal evalueres. De forskningsmiljøene som ønsker å benytte seg av spørreundersøkelse for å belyse ulike problemstillinger under hvert av deltemaene, skal koordinere dette inn i de to spørreundersøkelsene som skal gjennomføres som eget oppdrag under del III.

Det vil være mulig å levere tilbud på ulike deler av oppdraget, f.eks.:

- På hver hoveddel
- På delområder under hver hoveddel
- På delområder innenfor flere hoveddeler

Når det gjelder del I punkt I.2 (implementering av Kunnskapsløftet) er det mulig å søke på evaluering av ett enkelt fag, og det samme gjelder for del II punkt II.1 (Elever og lærlingers læringsutbytte). Tilbudet skal presisere hvilke deler man leverer tilbud på (se punkt 5.6 *Tilbudets utforming*).

Del I Implementering av Kunnskapsløftet og hvordan reformen påvirker skoler og lærebedrifter i praksis

Evalueringen skal beskrive fasene i implementeringen, de lokale prosessene og involvering av ulike aktører på ulike nivå, og den må belyse sammenhenger mellom ulike innsatser og prosesser. Evalueringen skal belyse om det skjer endringer i skole og lærebedrift, og om disse endringene er i tråd med de intensjoner og mål som er formulert for reformen.

I.1 Analyse av reformens forutsetninger

Forutsetningene for Kunnskapsløftet er uttrykt i St.meld. 30 (2003 – 2004) Kultur for læring, Stortingets innstilling S. nr. 268 (2003 -2004) og i regjeringserklæringen fra oktober 2005. Denne delen av evalueringen skal foreta en analyse av intensjonene i styringsdokumenter og operasjonaliseringen av disse inn i strategier og virkemidler for reformen.

Overordnede spørsmål for del I.1 er:

- Er de strategier og virkemidler som er valgt i Kunnskapsløftet, utformet og dimensjonert i tråd med reformens intensjon?
- Er strategiene og virkemidlene utformet slik at det kan sies å være sammenheng og konsistens i reformen?
- Er det sammenheng mellom reformens strategier og virkemidler og andre rammevilkår og utviklingstrekk som påvirker og styrer utdanningssystemet?

Stikkord i denne sammenheng kan være:

- nye læreplaner med ny utforming og nytt innhold
- ressursmessige forutsetninger:
 - a. økonomiske konsekvenser av strukturelle endringer
 - b. økonomiske forutsetninger både nasjonalt og i kommuner, fylkeskommuner, skoler og lærebedrifter knyttet til reformgjennomføringen
- strukturendringer

Delrapport skal foreligge 01.04.08 og 01.04.09. Sluttrapport for denne delen skal ferdigstilles innen 01.04.10.

I.2 Implementering av Kunnskapsløftet

Overordnede spørsmål som skal være gjennomgående for hele Del I.2:

- Hvilke forberedelser er gjort på ulike nivåer når det gjelder implementeringen av Kunnskapsløftet?
- Hvordan har gjennomføringen av Kunnskapsløftet foregått? Viktige perspektiver som skal analyseres her, er:
 - I hvilken grad er virkemidlene i reformen styrende for virksomheten i skolene og lærebedriftene?
 - Hvordan innvirker reformen på lærernes, instruktørens og skoleledernes praksis?

- I hvilken grad er perspektivet om en lærende organisasjon og kultur for læring synlig i reformimplementeringen?
- Har det skjedd noen endringer i måten skoler og lærebedrifter arbeider på, og eventuelt hvilke endringer har skjedd?
- Er eventuelle endringer i tråd med de intensjoner og mål som var formulert for Kunnskapsløftet?

I.2.1 Implementering av Læreplanverkene for Kunnskapsløftet (Læreplanverket for Kunnskapsløftet 2006 og Læreplanverket for Kunnskapsløftet 2006-Samisk)

De nye læreplanene er et sentralt virkemiddel i reformen. Denne delen skal belyse på hvilken måte læreplanene blir implementert og på hvilken måte dette har innvirkning på skoler og lærebedrifters praksis. Noen fag velges ut som case for å illustrere hvordan implementering av læreplanverkene foregår. Evalueringen skal også se på utviklingen i noen av disse fagene når det gjelder læringsutbyttet (se punkt II.1 i Del II). Aktuelle casefag kan velges blant fagene norsk, samisk, matematikk, naturfag, samfunnsfag, mat og helse, andre fremmedspråk eller språklig fordypning og blant tre yrkesfag: bilmekaniker lette kjøretøy, helsefagarbeider og frisørfag. I tillegg kan det være aktuelt å velge ut et gjennomgående praktisk-estetisk fag.

Stikkord i denne sammenheng kan være:

- lokalt arbeid med læreplanverket
- sammenhengen mellom generell del, del II – prinsipper for opplæringen og læreplaner for fag
- kompetansemål, grunnleggende ferdigheter og kompetanseplattformer
- metodefrihet - arbeidsformer og læringsstrategier
- samarbeid mellom ulike aktører (f.eks. skole – hjem, lokalt arbeidsliv, pedagogisk-psykologisk tjeneste og statlig spesialpedagogisk støttesystem)
- bruk av fag- og timefordeling inkludert 25 % regelen,
- tilgang og bruk av læremidler
- innhold og valg av lærestoff i fagene
- kompetanseheving²

Frister for rapporter:

Delrapporter for denne delen av evalueringen skal foreligge 01.04.08, 01.04.09 og 01.04.10.

Sluttrapporter skal foreligge innen 01.04.11.

I.2.2 Strukturendringer

Denne delen av evalueringen skal vise på hvilken måte strukturendringene som ligger i Kunnskapsløftet, blir implementert. Det vil være hensiktsmessig å koble denne delen av evalueringen opp til del II.2 som går på effekter når det gjelder gjennomføring og formell kompetanseoppnåelse.

Stikkord i denne sammenheng kan være:

² Se også Fafos evaluering av kompetanseutviklingsstrategien. Første delrapport fra denne evalueringen publiseres i midten av mai 2006

- ny tilbudsstruktur i videregående opplæring (nye utdanningsprogrammer, se 3.1.3 punkt 4 strukturendringer)
- prosjekt til fordypning
- programfag til valg på ungdomstrinnet
- ny organisering av rådgivningstjenesten
- partsamarbeidet i fagopplæringen
- endrede krav til generell studiekompetanse
- utvidelse av rett til videregående opplæring til og med 24 år
- regionale variasjoner når det gjelder hvilke utdanningsprogrammer, programområder og programfag i vgo som blir tilbudt
- tilrettelegging for bedre sammenheng og overgang mellom trinn, skoleslag og lærebedrift.

Delrapporter for denne delen av evalueringen skal foreligge 01.04.08, 01.04.09 og 01.04.10.

Sluttrapport skal foreligge innen 01.04.11.

I.2.3 Vurdering

Vurdering av læringsresultater er en del av prosessen med å oppnå bedre læringsutbytte. Nye læreplaner inneholder bestemmelser for sluttvurdering når det gjelder standpunktvurdering og eksamen. Det er innført et nasjonalt system for kvalitetsvurdering (NKVS). Dette er et system som er under kontinuerlig videreutvikling. Økt læringsutbytte er et mål for hele reformen. Elevers og lærlingers kompetanse i fag skal vurderes underveis og til slutt i opplæringsløpet. Det er derfor viktig å få kunnskap om på hvilke måter elever og lærlinger får tilbakemelding på sin egen faglige utvikling. I tillegg er det viktig å få kunnskap om hvordan skoler/lærebedrifter bruker resultater på individnivå som en del av virksomhetenes grunnlag for vurdering og tiltak på systemnivå.

Stikkord i denne sammenheng kan være:

- tilrettelegging og gjennomføring av elev-/lærlingvurdering
- vurdering underveis som grunnlag for individuell oppfølging
- ulike vurderingsformer som benyttes når det gjelder eksamen, prøver og standpunktvurdering
- tilsyn og resultatoppfølging
- vurdering som grunnlag for lokal kvalitetsutvikling
- bruk av vurdering i arbeid med læreprosesser og læringsresultat

Delrapporter for denne delen av evalueringen skal foreligge 01.04.08, 01.04.09 og 01.04.10.

Sluttrapport skal foreligge innen 01.04.11.

I.2.4 Tilpasset opplæring

Tilpasset opplæring er et generelt prinsipp om at alle elever og lærlinger har krav på tilpasset og differensiert opplæring ut fra deres egne forutsetninger og behov. Opplæring basert på likeverd forutsetter at alle elever og lærlinger får de samme muligheter til å utvikle seg. Et forventet resultat er at et økt fokus på tilpasset opplæring for alle i reformperioden skal føre til at behovet for spesialundervisning etter enkeltvedtak reduseres. Evalueringen skal belyse hvordan tilpasset opplæring forstås og praktiseres i skole og lærebedrift i reformperioden.

Evalueringen skal belyse og dokumentere om reformen bidrar til utvikling av en bedre kultur for læring og bedre tilpasset opplæring for alle.

Stikkord i denne sammenheng kan være:

- inkluderende fellesskap
- læringsmiljø, læringsstrategier og ivaretagelse av individuelle forutsetninger og behov
- sammenhengen mellom tilpasset opplæring innenfor den ordinære rammen og spesialundervisning
- rollen til den pedagogisk-psykologiske rådgivningstjenesten
- ulike tilnærminger til tilpasset opplæring og effekter av tiltak
- kompetanse og kompetanseutnyttelse
- organisering
- ressursbruk
- medvirkning og medansvar

Delrapporter for denne delen av evalueringen skal foreligge 01.04.08, 01.04.09 og 01.04.10.

Sluttrapport skal foreligge innen 01.04.11.

I.2.5 Fag- og yrkesopplæring

Fag- og yrkesopplæring omfatter hele utdanningsløpet for de ni yrkesfaglige utdanningsprogrammene. Den store andelen elever som avbryter, endrer eller fullfører uten formelle kvalifikasjoner, har vært fremholdt som argument for mange av de tiltakene som lanseres i Kunnskapsløftet. I Kompetanse 2010, utkast til strategi for kvalitet i fag- og yrkesopplæringen, utarbeidet av Utdanningsdirektoratet på oppdrag fra KD, fremmes det forslag om å etablere et systematisk og kontinuerlig arbeid med kvalitet på alle nivåer innen fag- og yrkesopplæringen. Fag- og yrkesopplæringen omfatter mange ulike lærefag med stor variasjon i kultur og kjønnsammensetning (typiske jente- og guttefag), størrelsen på lærebedriftene og mellom bedriftsopplæring i privat og offentlig sektor. I tillegg til å gi faglig opplæring skal også læretiden bidra til å gi lærlingene identitet i forhold til eget og andre fag. Reformen medfører også utfordringer med utstrakt bruk av utplassering i bedrifter i hele opplæringsløpet. Dette er problemstillinger som det vil være interessant å belyse i evalueringen. Selv om ikke hovedmodellen for fag- og yrkesopplæring er endret i Kunnskapsløftet, er det likevel flere tiltak som vil ha konsekvenser for fag- og yrkesopplæringen. Disse skal belyses gjennom evalueringen.

Stikkord i denne sammenheng kan være:

- voksne i fagopplæringen
- sammenhengen mellom søkning, tilgang på læreplasser og skolens tilbud
- tiltak for redusert frafall i yrkesfaglige programmer³
- alternative gjennomføringsmodeller

³ Det er de siste årene gjort mye forskning knyttet til frafall og gjennomstrømming. I evalueringen av KL er det ikke aktuelt med ny grunnlagsforskning, men det vil være aktuelt å følge tiltak som iverksettes for å redusere frafall i videregående opplæring, spesielt i yrkesfagene. Se spesielt NIFU-STEP sitt arbeid om bortvalg.

- lærlingers og lærekandidaters tilgang til veiledningstjeneste, oppfølgingstjeneste og PPT
- opplæringskontorenes plass og funksjon
- helhetlig opplæringsløp i skole og bedrift
- samarbeid i skole og bedrift om læreplan, kompetanseoppnåelse og overgang til læreplass
- ny organisering av fag- og yrkesopplæringens partssamarbeid

Delrapporter for denne delen av evalueringen skal foreligge 01.04.08, 01.04.09 og 01.04.10.

Sluttrapport skal foreligge innen 01.04.11.

I.2.6 Forvaltningsnivåenes og institusjonenes rolle

Forvaltningsnivåene og institusjonene har en viktig rolle når det gjelder å realisere mål og intensjoner i Kunnskapsløftet. Evalueringen skal belyse rolle- og ansvarsfordelingen på de ulike forvaltningsnivåene og institusjonene, hvordan rollene blir forstått og praktisert, og i hvilken grad dette påvirker resultatene. Evalueringen skal vurdere de ulike nivåenes arbeid med planlegging, tilrettelegging, iverksetting og gjennomføring av Kunnskapsløftet. Dette gjelder både på nasjonalt, regionalt og lokalt nivå. Fokusering på tiltak og virkemidler som er valgt i implementeringen av reformen, er viktig. Evalueringen skal belyse hvilke eventuelle effekter endringer i rolle- og ansvarsfordelingen har hatt for måloppnåelse på de ulike forvaltningsnivåene og for de ulike institusjonene.

Stikkord i denne sammenheng kan være:

- forvaltning av ansvar for opplæringen i lærebedriftene
- oppfølging av skoler og lærebedrifter når det gjelder implementering
- lokalt handlingsrom og desentralisert ansvar
- interesseorganisasjonenes rolle i reformarbeidet
- effekter av kommunal og fylkeskommunal organisering
- effekter av systematisk og dokumentert arbeid med vurdering på de ulike forvaltningsnivåene

Delrapporter for denne delen av evalueringen skal foreligge 01.04.08, 01.04.09 og 01.04.10.

Sluttrapport skal foreligge innen 01.04.11.

I.3 Gjennomgang av spesialundervisning

Ifølge Opplæringsloven § 5-1 har elever som ikke kan gis tilfredsstillende utbytte av det ordinære opplæringstilbudet, rett til spesialundervisning. Disse elevene skal få tilpasset opplæring i form av spesialundervisning. Stortinget har bedt Regjeringen legge fram en grundig gjennomgang av spesialundervisningens plass i norsk skole, herunder en vurdering av ressursbruk og resultater. Oppdraget legges inn under evalueringen av Kunnskapsløftet. Evalueringen skal belyse forhold ved spesialpedagogisk arbeid i skole og lærebedrift og vise hvilke prosesser som leder fram til enkeltvedtak, planlegging og gjennomføring av spesialundervisning, og hvilke resultater som oppnås med spesialundervisning.

Overordnede spørsmål for del I.3 er:

- Hvordan praktiseres spesialundervisningen på de ulike nivåene i grunnopplæringen?
- Hvilke forutsetninger og begrunnelser ligger til grunn for måten spesialundervisningen praktiseres på i norsk grunnopplæring?
- Bidrar innføringen av Kunnskapsløftet til endringer i spesialundervisningen (se også punkt I.2.4)?
- Hvordan brukes ressursene i forhold til spesialundervisningen?
- Hvilke effekter på læringsmiljøet gir spesialundervisningen for elever og lærlinger?
- Kan det påvises sammenhenger mellom resultater og ressursbruk når det gjelder spesialundervisningen?

Stikkord i denne sammenheng vil være:

- omfang, begrunnelser og bruk av enkeltvedtak
- prioritering og ressursbruk, herunder tilgang og bruk av kompetanse
- prosedyrer rundt spesialundervisningen
- individuelle opplæringsplaner
- vurderingsformer
- pedagogisk-psykologisk rådgivningstjeneste og statlig spesialpedagogisk støttesystem sin rolle i skole og lærebedrift
- innhold og metoder
- tilgang på kompetanse og kompetanseutnyttelse
- organisering
- samarbeid mellom ulike aktører
- medvirkning og innflytelse fra elever, lærlinger og foresatte

Rapporter:

Delrapporter for denne delen skal foreligge 01.04.07 og 01.04.08.

Sluttrapport skal foreligge innen 01.04.09⁴.

Del II Effekter av Kunnskapsløftet på elevenes og lærlingenes læring

Hovedmålet med Kunnskapsløftet er å skape en bedre kultur for læring for et felles kunnskapsløft som setter elever og lærlinger bedre i stand til å møte kunnskapssamfunnets utfordringer. Dette innebærer at evalueringen også skal belyse eventuelle effekter når det gjelder læringsutbytte, gjennomføring og formell kompetanseoppnåelse for det enkelte individ.

Overordnede spørsmål som skal være gjennomgående for hele Del II:

⁴ Det tas sikte på å utkvittere deler av oppdraget for Stortinget i denne regjeringstiden. Delrapport som ferdigstilles 01.04.08 vil bli sentral i denne sammenheng.

- Kan det dokumenteres endringer når det gjelder elevenes og lærlingenes læringsutbytte, gjennomføring og formell kompetanseoppnåelse?
- Hvordan utvikles kultur for læring på skolene og i lærebedriftene, og hvordan kan dette dokumenteres?
- I hvilken grad kan eventuelle endringene på de ovenstående punktene tilskrives reformen?

II.1 Elever og lærlingers læringsutbytte

Evalueringen skal dokumentere læringsutbyttet (så vel faglig kompetanse som grunnleggende ferdigheter), belyse endringer i læringsutbyttet og avdekke sammenhenger mellom innsatsen i reformen, prosess og resultater. Analysen skal også ivareta kjønnsperspektivet og elevers og lærlingers sosiale og kulturelle bakgrunn.

I perioden vil det komme nye data fra sentralt gitte prøver og undersøkelser (kartleggingsprøver, nasjonale prøver, standpunkt karakterer, avgangsprøver, eksamen, fag- og svenneprøver, brukerundersøkelser, osv.) og fra internasjonale undersøkelser (PISA, TIMSS, PIRLS og ny CIVIC). Dette er undersøkelser som ikke er en del av reformevalueringen, men data fra undersøkelsene vil være tilgjengelig for alle miljøene og på den måten være et viktig datagrunnlag som basis for analyse av læringsutbyttet.

Evalueringen skal ta utgangspunkt i noen av fagene som ble skissert som aktuelle under punkt I.2.1.

Stikkord i denne sammenheng kan være:

- utvikling av faglig kompetanse
- utvikling av grunnleggende ferdigheter
- utvikling av basiskompetanse, jf. læreplanens del 2
- effekter av spesialundervisning
- lærebedriftenes vurdering av elevenes kompetanse i forhold til arbeidslivets forventninger
- analyser av utvalgte fag- og svenneprøver
- analyser av utvalgte eksamensbesvarelser

Delrapporter for denne delen av evalueringen skal foreligge 01.04.08, 01.04.09 og 01.04.10.

Sluttrapport skal foreligge innen 01.04.11.

II.2 Gjennomføring og formell kompetanseoppnåelse

En sentral utfordring i reformen – særlig i videregående opplæring – er bedring av gjennomføringsgrad og formell kompetanseoppnåelse. Dette er utgangspunktet for en del strukturelle endringer både på ungdomstrinnet og i videregående opplæring. Evalueringen skal utrede hvilke effekter disse strukturendringene har hatt for elevene, skolen og lærebedriftene.

Stikkord i denne sammenheng kan være:

- Gjennomføring og formell kompetanseoppnåelse med fokus på:
 - o ulike utdanningsprogrammer
 - o ulike målgrupper (se 3.2.3)

- overgangen mellom skoleslagene og mellom skole, arbeidsliv og høyere utdanning
- søknadsmønster
- inntaksmønster.

Delrapporter for denne delen av evalueringen skal foreligge 01.04.08, 01.04.09 og 01.04.10.

Sluttrapport skal foreligge innen 01.04.11.

Del III

Gjennomføring av to kvantitative spørreundersøkelser i perioden

Det skal være en samordning av kvantitative spørreundersøkelser i evalueringsperioden. Bakgrunnen for dette er å sikre helhet og sammenheng i evalueringen, samtidig som dette vil minske belastningen for de som skal delta i spørreundersøkelsene.

Det skal derfor gjennomføres to felles kvantitative spørreundersøkelser i evalueringen der de ulike evalueringstilfellene skal kunne koble på spørsmål fra temaene under del I og del II i evalueringen. Alle forskningsmiljøene som er del av evalueringen, får tilgang til data fra undersøkelsene. Analysen av dataene skal tas opp og drøftes på forskerforumene for evalueringen.

Spørreundersøkelsene skal gjennomføres høsten 2007 og høsten 2010.

Spørreundersøkelsene skal samlet sett omfatte skoleeiere og tilsvarende nivå for fag- og yrkesopplæringen, skoler og lærebedrifter, lærere og elever, instruktører og lærlinger og foreldre. De andre målgruppene forhold til reformen må belyses på andre måter. Det er ikke alle temaene i evalueringen som det er aktuelt å spørre alle målgruppene om.

Tilbudet må dokumentere at forskningsmiljøet har bred erfaring og god kompetanse til å gjennomføre denne typen undersøkelse. Det må også dokumenteres at forskningsmiljøet har god kapasitet til å gjennomføre hele oppdraget.

Prosjektbeskrivelsen for denne delen må redegjøre for hvordan man planlegger å koordinere arbeidet med undersøkelsene. Omfanget av dette oppdraget vil kunne variere i forhold til hvilke behov for spørreundersøkelser som kommer i de tilbudene som blir valgt på del I og del II. Endelig presisering av omfanget på spørreundersøkelsene vil vi derfor komme tilbake til når dette er klart høsten 2006. Budsjettet som utvikles for denne delen, vil derfor være foreløpig (og anslagsvis hva vil det koste å gjennomføre to spørreundersøkelser på et representativt utvalg av målgruppene som er nevnt i avsnittet ovenfor).

Metoderapporter for den tekniske gjennomføringen av denne delen av evalueringen skal foreligge 01.01.08 og 01.01.11.

4 KRITERIER FOR VALG AV LEVERANDØR – tildelingskriterier

Tildeling av oppdrag blir gjort på bakgrunn av en samlet vurdering av de økonomisk mest fordelaktige tilbudene vurdert på grunnlag av følgende kriterier i uprioritert rekkefølge:

- Grad av kvalitet og relevans i det metodiske opplegget i forhold til definerte problemstillinger og perspektiver som er formulert i punkt 3 Kravspesifikasjon.
- Utnyttelse av faglig og forskningsmetodisk kompetanse i forhold til de problemstillinger og perspektiver som skal belyses.
- Gjennomføringsevne og leveringssikkerhet.
- Pris.

Utdyping av kriteriene:

1. Grad av relevans i forhold til definerte problemstillinger og perspektiver

Det er mulig å søke på ulike deler av evalueringsoppdraget, jf. punkt 3.3. Prosjektbeskrivelsen må vise bruk av metode og på hvilken måte man har planlagt å belyse problemstillinger og perspektiver som er beskrevet i kravspesifikasjonen på den delen/de delene man søker å evaluere. Dersom det er problemstillinger innenfor det området som søknaden dekker som anses som problematiske, må dette presiseres og utdypes i prosjektbeskrivelsen. Dersom tilbydere mener det er problemstillinger som mangler i kravspesifikasjonen, må dette begrunnes godt og eventuelt tas opp på forhandlingsmøter.

2. Utnyttelse av kompetanse i forhold til de problemstillinger og perspektiver som skal belyses

Prosjektbeskrivelsen må redegjøre for hvilke personer som det er tenkt skal inngå i evalueringen. Det skal spesifiseres hvilke roller personene i prosjektet skal ha, og hvor stor stillingsandel de enkelte skal inneha. CV for alle involverte skal vedlegges tilbudet.

3. Gjennomføringsevne og leveringssikkerhet

Tilbudet må inneholde en tydelig framdriftsplan for hele prosjektperioden. Det skal også beskrive hvilke rutiner tilbyderen har internt for å kvalitetssikre arbeidet som gjøres i prosjektet. Tilbyderen skal også legge ved navn på minimum to kontaktpersoner som har vært oppdragsgiver på tidligere forsknings-/evalueringsoppdrag, og som kan kontaktes.

4. Pris

Tilbyderen må utvikle et spesifisert budsjett for oppdraget (se mal for budsjett, vedlegg 3). Prisene i budsjettet må vise kostnader **fordelt per år**. Prisene oppgis **både med og uten** merverdiavgift. Fakturerings- og ekspedisjonsgebyr skal ikke beregnes. Prisene inkluderer alle utgifter til reise mellom oppdragsgiver og tilbyder. Informasjonsarbeid som skjer på konferanser og andre arrangement i regi av evalueringsprogrammet, skal også inkluderes⁵.

⁵ I tillegg til halvårlige samlinger for forskerforumet for evalueringen vil det bli arrangert årlige spredningskonferanser

5 KRAV TIL TILBUDETS UTFORMING OG LEVERING

5.1 Innlevering

Tilbudet skal leveres i nøytral lukket konvolutt merket ”Konkurransen med forhandlinger, Forskningsbasert evaluering av reformen i grunnsopplæringen - Kunnskapsløftet”. Konvoluttet skal også merkes med avsenders navn og adresse.

Til: Utdanningsdirektoratet v/Annette Qvam
Leveringsadresse: Kolstadgata 1, Tøyen
Postadresse: Postboks 2924 Tøyen, 0608 Oslo

Tilbudet skal leveres i to papireksemplarer og skrives på norsk. Tilbudet legges på diskett/CD (som skal inneholde alle dokumenter) og sendes sammen med de fysiske eksemplarene. **Tilbudet skal ikke sendes elektronisk.**

5.2 Tilbudsfrist

Frist for innlevering av tilbud er **17. 08. 2006 kl. 12.00.**

Tilbudet skal være oppdragsgiveren i hende på innleveringsstedet før utløpet av tilbudsfristen. **For sent innkomne tilbud vil bli avvist** (jf. § 8-10 i forskrift om offentlige anskaffelser)

5.3 Vedståelsesfrist

Tilbyderen er bundet av tilbudet i fire **måneder** etter tilbudsfristen.

5.4 Forbehold

Forbehold må presiseres og fremgå klart i tilbudsbrevet. Forbehold skal være presise og entydige slik at oppdragsgiveren kan vurdere disse uten kontakt med tilbyderen.

5.5 Endre og tilbakekalle tilbud

Et tilbud kan tilbakekalles eller endres innen tilbudsfristens utløp. Tilbakekalling skal skje skriftlig. Endring av tilbudet er å betrakte som et nytt tilbud og skal utformes i samsvar med pkt 5.6.

5.6 Tilbudets utforming

Vi ber om at tilbudet settes inn i en perm/et hefte med firmanavn og merkes med: Forskningsbasert evaluering av reformen i grunnsopplæringen - Kunnskapsløftet

Permen/heftet skal organiseres med skilleark slik:

0: Tilbudsbrev signert av firmarepresentant.

Tilbudet skal inneholde et tilbudsbrev som skal være datert, undertegnet og stemplet med firmaets navn. Her skal det også oppgis på hvilken del/hvilke

deler man har levert et tilbud på. Eventuelle forbehold skal framkomme her. Tilbyderen skal oppgi konsekvenser om disse ikke blir tatt til følge.

Skilleark 1: Budsjet (se vedlegg 3, mal for budsjett)

Skilleark 2: Framdriftsplan, beskrivelse av rutiner for kvalitetssikring og to referanser fra tidligere oppdragsgivere når det gjelder forsknings- eller evalueringoppdrag

Skilleark 3: Tjenesten

1. Beskrivelse av utnyttelse av kompetanse på de ulike elementene i gjennomføringen av oppdraget. Dersom det er flere institusjoner som står bak tilbudet, skal det oppgis hvem som skal utføre hvilke deler av oppdraget. Det skal ligge ved cv for alle personene som man mener skal inngå i evalueringen. Det skal også angis stillingsandel for de som skal delta evalueringen.
2. Prosjektbeskrivelse som inneholder teoretisk og forskningsmetodisk tilnærming til oppdraget, og beskrivelse av hvordan man har planlagt å framskaffe svar på problemstillingene som er oppgitt i den delen av evalueringoppdraget som man leverer tilbud på. Omfanget på prosjektbeskrivelsen bør ikke overstige 15 A4-sider. Eventuelle vedlegg kommer i tillegg.
3. Beskrivelse av samarbeid med andre forskningsmiljøer. Tilbudet må vise om man planlegger at evalueringen skal koordineres med andre relevante forskningsprosjekter eller forskningsprogrammer som pågår i samme tidsrom som evalueringen av Kunnskapsløftet.
4. Vedlegg

6 AVGJØRELSE AV KONKURRANSEN

Oppdragsgiveren forbeholder seg retten til å avlyse konkurransen dersom det foreligger saklig grunn.

Oppdragsgiveren kan forkaste alle tilbudene dersom resultatet av konkurransen gir saklig grunn for det.

Oppdragsgiverens beslutning om hvem som skal tildeles kontrakt, vil bli varslet skriftlig til alle deltakerne samtidig og i rimelig tid før kontrakt inngås.

Meldingen vil inneholde en begrunnelse for valget, og det vil bli gitt en frist på 10 dager for tilbydere til eventuelt å klage på beslutningen.

Vedlegg 1**Avtale om****[REDACTED]****mellom****Utdanningsdirektoratet
og****[REDACTED]****Som del av Avtalen følger:****Bilag 1: Konkurransesgrunnlag****Bilag 2: Prosjektbeskrivelse****Bilag 3: Tilbud datert [REDACTED],****Bilag 4: Endringer og tillegg til Avtalen**

Denne avtalen, heretter kalt Avtalen, om [REDACTED], er inngått mellom:

1. Den norske stat ved Utdanningsdirektoratet, Kolstadgt. 1, Postboks 2924 Tøyen, 0608 Oslo, Org.nr. 970 018 131 (heretter kalt

Oppdragsgiver)

og

2. [REDACTED], organisasjonsnr. [REDACTED]. (heretter kalt Oppdragstaker)

Avtalen er inngått med forbehold om at Stortinget bevilger penger til prosjektet gjennom sine årlige budsjettvedtak.

1. Oppdraget

I henhold til kunngjøring i Doffin-basen [REDACTED] (...dato... (og Ted-databasen, dato...), og Oppdragsgivers kravspesifikasjon inntatt som Bilag 1 og oppdragsbeskrivelsen inntatt som Bilag 2, skal Oppdragstaker levere [REDACTED], heretter kalt Oppdraget.

Oppdraget skal utføres i henhold til Oppdragsgivers kravspesifikasjon, Bilag 1, oppdragsbeskrivelsen, Bilag 2 og Oppdragstakers tilbud med prosjektbeskrivelse datert [REDACTED], Bilag 3 til Avtalen.

2. Avtalen

Avtalen består av gjeldende avtalevilkår med Bilag. Ved motstrid skal følgende prioritetsrekkefølge gjelde:

- a. Avtalen med eventuelle endringer og tillegg
- b. Prosjektbeskrivelse med vedlegg
- c. Oppdragstagers tilbud med vedlegg
- d. Kravspesifikasjon med vedlegg
- e. Kunngjøring av konkurranse

3. Avtalens varighet

Avtalen gjelder til Oppdraget er fullført, men kan sies opp av Oppdragsgiver med XX dagers varsel.

Oppdragstaker kan, dersom Oppdragsgiver endrer oppdragets innhold eller omfang vesentlig, si opp avtalen med tre måneders skriftlig varsel med plikt til å fullføre påbegynt arbeid.

Dersom Stortinget ikke bevilger penger til prosjektet, skal partene bli enige om en avvikling som i størst mulig grad ivaretar begge parters interesser.

4. Oppdragstakers ansvar og plikter

Oppdragstaker plikter å utføre Oppdraget innen Avtalte frister. Oppdraget skal være ferdigstilt innen [REDACTED] med sluttrapport.

Oppdragstaker har det faglige ansvaret for Oppdraget. Oppdraget skal utføres profesjonelt, effektivt og med høy faglig standard, slik at kravene i Bilag 1 og 2 overholdes fullt ut.

Prosjektleder er Prosjektteamet består for øvrig av

Skifte av personer som er navngitt i Avtalen, kan bare finne sted i særlige tilfeller og skal godkjennes av Oppdragsgiver. Oppdragstaker har ansvar for forsinkelse og økte kostnader i forbindelse med skifte av personer.

Oppdragstaker har ansvar for alle kostnader i henhold til kontrakten.

Oppdragstaker er ansvarlig for overskridelse av tids- og ressursrammer som ikke skyldes Oppdragsgivers forhold eller "force majeure". (se pkt 11 i kontrakten).

Oppdragstaker skal varsle Oppdragsgiver straks dersom han blir oppmerksom på at Oppdraget ikke kan gjennomføres innenfor de gitte tidsfrister, ressursrammer eller kvalitetskrav i henhold til Avtalen.

Oppdragstaker skal kontakte Oppdragsgiver umiddelbart dersom data og/eller materiell som utleveres fra Oppdragsgiver, jf. pkt. 6, fremstår uklare eller uriktige.

5. Bruk av underleverandører

Oppdragstaker kan ikke uten Oppdragsgivers skriftlig samtykke overlate andre deler av Oppdraget enn det som framgår av tilbudet til underleverandører. Bruk av underleverandører fritar ikke Oppdragstaker for noen forpliktelser etter Avtalen. Ved bruk av underleverandører stilles de samme kravene til faglig dyktighet og kompetanse som til Oppdragstaker.

6. Oppdragsgivers plikter

Oppdragsgiver skal bidra til å legge forholdene til rette for at Oppdragstaker kan få utført sine plikter etter Avtalen. Oppdragsgiver forplikter seg til å levere data og materiell i den kvalitet og innen de frister som fremgår av Avtalen. Dersom Oppdragstaker mener at Oppdragsgiver har gitt mangelfull informasjon eller gitt informasjonen for sent, skal Oppdragstaker straks varsle Oppdragsgiver skriftlig.

7. Pris og betalingsvilkår

Oppdraget skal gjennomføres innenfor en økonomisk ramme på kr ,- inklusiv MVA.

Betalingen skal gjøres etterskuddsvis etter fremlagt og godkjent dokumentasjon for utført arbeid, i henhold til gjeldende fremdriftsplan:

Etter statusrapport, ..dato.....	NKR	(inkludert mva)
Etter godkjenning av sluttrapport, ... dato	NKR	
Totalt	NKR	(inkludert mva)

Oppdragstaker sender faktura til Oppdragsgiver. Faktura forfaller til betaling 30 dager fra fakturadato.

Hvis Oppdragsgiver ikke betaler ved forfall, har Oppdragstaker krav på rente i henhold til lov om renter ved forsinket betaling (lov nr 100 1976) § 3 første ledd, av det beløpet som er forfalt til betaling.

8. Rettigheter og bruk av resultater

Oppdragstaker har opphavsrett til rapporter, artikler og lignende som utarbeides for Oppdragsgiver i henhold til Avtalen, jf. Lov 12.05.61 om opphavsrett til åndsverk mv med de begrensninger for offentliggjøring som ligger i denne Avtalen.

Oppdragsgiver får ubegrenset bruksrett til alt materiell som er omfattet av Oppdragets leveranse. Bruksretten omfatter enhver form for mangfoldiggjøring og tilgjengeliggjøring for almenheten i et hvert medium, herunder Internett. Bruksretten omfatter også retten til å oversette materialet og tilgjengeliggjøre materialet i utlandet.

Før prosjektet er ferdigstilt har Oppdragstaker ikke rett til å offentliggjøre resultater, herunder artikler og lignende, uten etter skriftlig avtale med Oppdragsgiver.

Rapporten skal normalt offentliggjøres innen 3 uker etter at Oppdragsgiver har mottatt trykkeklart manus for rapport. Oppdragsgivers faglige omtale av rapporten skal kvalitetssikres av Oppdragstaker før den legges ut på Utdanningsdirektoratets hjemmeside.

Første offentliggjøring av sluttrapport foretas av Oppdragsgiver i samarbeid med Oppdragstaker. Dersom Oppdragsgiver ikke finner det ønskelig med en omfattende publisering av rapporten kan Oppdragstaker få mulighet til det, etter avtale med Oppdragstaker. Eventuelle sperrefrister avtales mellom partene på forhånd.

Oppdragstaker står fritt til å publisere resultater fra Oppdraget etter at sluttrapporten er offentliggjort. Ved bruk, publisering og offentliggjøring skal det fremkomme at Oppdraget er finansiert av Oppdragsgiver.

9. Rapportering

Den faglige rapporteringen for Oppdraget, skal skje i samsvar med kravspesifikasjonen i Bilag 1 og prosjektbeskrivelsen i Bilag 2.

Delrapporter skal foreligge Utkast til delrapporter skal legges fram for Oppdragsgiver og referansegruppe for prosjektet senest 4 uker før disse fristene.

Utkast til sluttrapporten for Oppdraget skal foreligge innen Sluttrapporten skal foreligge innen

En kortfattet statusrapport om fremdrift og foreløpige resultater skal foreligge

Revisorgodkjent regnskapsrapport for Oppdraget skal foreligge innen

Oppdragsgiver skal ha alle delrapporter fra Oppdraget oversendt kostnadsfritt både som WORD – dokument og trykte rapporter i et antall på ... eksemplarer. Sluttrapporten skal oversendes både som WORD-dokument og i PDF-format og trykte rapporter i et antall på ... eksemplarer. Delrapportene og sluttrapporten skal innledningsvis ha et kort oppsummerende kapittel på norsk og engelsk.

Oppdragstaker er forpliktet til å legge fram rapportutkastene til drøfting i en referansegruppe oppnevnt av Oppdragsgiver. Utover dette forplikter Oppdragstaker seg til å formidle resultater vederlagsfritt på oppfordring fra Oppdragsgiver i oppdragsperioden, jf kravspesifikasjonen i Bilag 1.

9. Taushetsplikt og konfidensialitetsbestemmelser

Forvaltningslovens bestemmelser om taushetsplikt (10.02.1967) kommer til anvendelse for Oppdragstakers medarbeidere. Oppdragstaker skal følge de samme regler som gjelder for Oppdragsgivers ansatte i forbindelse med sikring av konfidensiell informasjon. Oppdragstaker har ansvaret for at de til enhver tid gjeldende bestemmelser om personregistre er oppfylt, herunder krav om konsesjon. (Personopplysningsloven av 14.04.2000, nr. 31).

10. Mislighold og sanksjoner

10.1. Varslingsplikt

En part skal straks varsle den annen part dersom det er fare for at parten kommer til å misligholde sine plikter etter Avtalen.

10.2. Mislighold

Det foreligger vesentlig mislighold dersom Oppdragstaker ikke utfører Oppdraget i henhold til Avtalens krav slik at forutsatte resultat av oppdraget faktisk fremkommer, eller det må antas at Oppdragstaker ikke vil kunne gjennomføre Oppdraget i henhold til Avtalens krav.

10.3. Forsinkelse

Det foreligger en forsinkelse dersom Oppdraget ikke ferdigstilles eller rapporter ikke blir levert innen avtalte frister.

Ved forsinkelse som ikke skyldes Oppdragsgivers forhold eller forhold beskrevet under pkt. 11, begynner en dagbot å løpe automatisk, forutsatt at ikke Oppdragsgiver skriftlig har innvilget forlenget frist. Dagboten utgjør kr pr virkedag forsinkelsen varer. Perioden for dagbøter er begrenset til 2 måneder. Når dagbotperioden er utløpt, anses forsinkelsen som vesentlig mislighold.

10.4 Oppsigelse og heving

Ved vesentlig mislighold av Avtalen innen Oppdragstakers ansvarsområde, kan Oppdragsgiver heve hele eller deler av Avtalen med øyeblikkelig virkning og kreve erstatning for dokumentert økonomisk tap. Eventuell erstatning skal ikke overstige den totale kostnadsrammen for Avtalen med mindre Oppdragstaker har opptrådt grovt uaktsomt eller forsettelig.

Ved betalingsmislighold ut over 60 dager kan Oppdragstaker etter skriftlig varsel heve Avtalen og kreve erstatning innenfor den totale kostnadsrammen for Avtalen.

11. Ekstraordinære situasjoner

Dersom det inntreffer ekstraordinære situasjoner som må regnes som "force majeure" etter vanlig kontraktsrettslige regler, anses Avtalen ikke misligholdt så lenge "force majeure" – situasjonen vedvarer. Dersom "force majeure"- situasjonen vedvarer eller antas å vedvare mer enn to måneder, kan hver av partene si opp Avtalen med 14 dagers varsel.

12. Tvister

Tvister i forbindelse med kontraktsforhold skal søkes løst ved forhandlinger mellom partene. Hvis det ikke oppnås enighet ved forhandlinger, skal saken løses ved de ordinære domstoler med Oslo tingrett som vernetting.

13. Endringer og/eller tillegg til Avtalen

Enhver endring i Oppdragets innhold, omfang eller rapporteringsplan må avtales skriftlig. Ved eventuelle endringer som berører budsjettet, skal Oppdragstaker utarbeide revidert budsjett som skal godkjennes av Oppdragsgiver. Alle endringer og tillegg skal undertegnes av bemyndiget

representant. Det skal føres en fortløpende katalog over endringer og tillegg til Avtalen i Bilag 3.

Denne kontrakten er utstedt i to – 2 - eksemplarer, ett til hver av partene.

For Utdanningsdirektoratet, dato:

For , dato:

Vedlegg 2: Oversikt over prekvalifiserte deltakere

Senter for økonomisk forskning AS, Institutt for samfunnsøkonomi
NTNU Dragvoll,
7491 Trondheim
Telefon: 73591940
Epost: hans.bonesronning@svt.ntnu.no
Prosjektleder: Hans Bonesrønning

Nordlandsforskning
8049 Bodø
Telefon: 75517600
Epost: nf@nforsk.no
Prosjektleder: Karl Jan Solstad

Sintef
7465 Trondheim
Telefon: 73592559
Epost: thomas.dahl@sintef.no og Trond.Buland@sintef.no
Prosjektleder: Thomas Dahl og Trond Hallgeir Buland

Rokkansenteret
Nygårdagaten 5
5015 Bergen
Telefon: 55589710
Epost: post@rokkan.uib.no
Prosjektleder: Ole Johnny Olsen

Universitetet i Stavanger, Senter for atferdsforskning
4036 Stavanger
Telefon: 51832919
Epost: elaine.munthe@uis.no:
Prosjektleder: Elaine Munthe

NTNU Samfunnsforskning as
7491 Trondheim
Telefon: 73596393
Epost: gunn.imsen@samfunn.ntnu.no
Prosjektleder: Gunn Imsen

Samisk Høgskole
Hannoluohkka 45
9520 Kautokeino
Telefon: 78487700
Epost: vuokko.hirvonen@samiskhs.no
Prosjektleder: Vuokko Hirvonen

Agderforskning
Serviceboks 415
4604 Kristiansand
Telefon: 48010535
Epost: gro.kvaale@agderforskning.no
Prosjektleder: Gro Kvåle

Høgskolen i Hedmark avd for lærerutdanning og naturvitenskap
Lærerskolealleen 1,
2418 Elverum
Telefon: 62517833
Epost: th-norda@online.no
Prosjektleder: Thomas Nordahl

NOVA
Boks 3223 Elisenberg
0208 Oslo
Telefon: 22541307
Epost: ebh@nova.no
Prosjektleder: Elisabeth Bache-Hansen

NIFU STEP, Studier av innovasjon, forskning og utdanning
Hegdehaugsveien 31
0352 Oslo
Telefon: 22595100
Epost: eifred@nifustep.no
Prosjektleder: Eifred Markussen

Universitetet i Oslo, Det utdanningsvitenskapelige fakultetet
Boks 1161 Blindern
0318 Oslo
Telefon: 22858276
Epost: e.l.dale@ped.uio.no
Prosjektleder: Erling Lars Dale

Fafo, Institutt for arbeidslivs- og velferdsforskning
Postboks 2947 Tøyen
0608 Oslo
Telefon: 22088660
Epost: Anna.Hagen@fafo.no
Prosjektleder: Anna Hagen

AFI Arbeidsforskningsinstituttet
Boks 6954 St.Olavs Plass
0130 Oslo
Telefon: 23369200
Epost: Afi@afi-wri.no
Prosjektleder: Trine Deichmann-Sørensen

Vedlegg 3

MAL for budsjett

Tittel på prosjekt og hvilken del av evalueringen dette prosjektet gjelder

Aktivitet	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Kostnad
Planlegging/ dokumentanalyse							
Datainnsamling							
Analyse/rapportskrivning							
Trykkekostnader							
Reiseutgifter							
Driftsutgifter							
Informasjonsarb.							
Totalkostnad (eks. moms)							
Totalkostnad (inkl. moms)							

NB! Listen av aktiviteter er eksempler

Signatur fra prosjektleder

Vedlegg 4: BAKGRUNNSDOKUMENTER

Styringsdokumenter

1. NOU 2003:16 I første rekke
Utvalget for kvalitet i grunnopplæringen

Utredningen: <http://odin.dep.no/ufd/norsk/dok/dok/utredninger/045001-020003/dok-bn.html>

Delutredning: <http://odin.dep.no/ufd/norsk/dok/dok/utredninger/045001-020002/dok-bn.html>

2. St.meld. nr. 30(2003-2004) Kultur for læring

<http://odin.dep.no/repub/03-04/stmld/30>

3. Innst.S.nr.268 (2003-2004) Innstilling fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen om kultur for læring

<http://www.stortinget.no/inns/inns-200304-268.html>

4. Rundskriv F-13/04 Dette er Kunnskapsløftet - Kultur for læring

 [Rundskrivkunnskapsloftet.pdf](#)

5. Fastsatte læreplaner for Kunnskapsløftet

<http://skolenettet.no/nyUpload/Lareplan/fastsatt/pulje1/IM1037-Kunnskapsloftet.pdf>

6. Kompetanse for utvikling. Strategi for kompetanseutvikling i grunnopplæringen 2005 – 2008” foretas av Fafo – Institutt for arbeidslivs- og velferdsforskning.

http://www.utdanningsdirektoratet.no/templates/udir/TM_Artikkel.aspx?id=1646

7. Nasjonalt kvalitetsvurderingssystem (NKVS) blir evaluert av Konsortiet Agderforskning AS, Arbeidsforskningsinstituttet AS og Danmarks pædagogiske Universitet. Evalueringen vil skje i tidsrommet 1. september 2005 til 31. desember 2008.

http://www.utdanningsdirektoratet.no/templates/udir/TM_Artikkel.aspx?id=382

Baselinerapporter

NIFU STEP :

Rapport 5/2005:

Berit Lødding, Eifred Markussen, Nils Vibe "...utnytte sine evner og realisere sitt talent"?
Læringsutbytte ved innføringen av Kunnskapsløftet"

FAFO

Fafo-notat 2005: 31.

Anna Hagen. "Kvalitet i fag- og yrkesopplæringen –kartlegging av kunnskapsstatus."

Høgskolen i Volda

Forskningsrapport nr.62/2006:

Kari Bachmann og Peder Haug. "Forskning om tilpasset opplæring"

Tidligere evalueringar

Plan for evaluering av Reform 94

Programplan for evaluering av Reform 97, juni 2005

Samisk skole i plan og praksis. Hvordan møte utfordringene i R97?

Evaluering av Reform 97. Redaktør Vuokko Hirvonen, Samisk Høgskole og Noregs
Forskningsråd, 2004.

Resultat frå evalueringa av Reform 97, Noregs Forskningsråd, 2004 utarbeidd av
Peder Haug

Reform - politikk - fag: Sluttrapport fra Oppfølgingsgruppen for evalueringen av Reform
94, utgitt av KUF i 1999. Statens trykksakekspedisjon. Bestillingsnr F 4050/15.

Sammendragshäfte R-94. Forskernes sammendrag av egne rapporter. Statens
trykksakekspedisjon, Postboks 8169 Dep.. 0034 Oslo Bestillingsnr: F 4050/16